کورتەچیرۆک: بووک-ە-شووشە..
نووسینی: ئامانج شێروانی

مەلا لە دەرگاکە هاتە ژوورەوە، هەموویان لەبەری هەڵسانەوە. کاکەسوور دەستی ماچ کرد و فەرمووی لێ کرد و لە شوێنی شیاوی خۆی دایینیشاند. کانەبی پێی دایە دەستی و یەک دوو شەپەماچی لێ کرد و سەیرێکی باوکی خۆی کرد، ئەمیش سەری خۆی بۆ لەقاند، وەک ئەوەی ئافەرینی بۆ بنێرێت.
کانەبی گەنجێکی چوارشانەی، کەمێک سادە بوو، سی و پێنج ساڵان بوو و ژنێک و چوار منداڵی هەبوو، منداڵە گەورەکەی هەر لەگەڵ خۆی لە دوکانی سەوزەفرۆشییەکەی کاری دەکرد، خۆ ئەگەر خوێندبای، ئەمساڵ دەبوایە بچێتە زانکۆ.
ملی ئەم گرانییە بشکێ، کانەبی هەتاوەکوو ئێستاش هەر لەگەڵ کاوەسی باوکی دەژێت. ژنە قوڕبەسەرەکەشی، ژیان، نەیدەوێرا فززەکی بکات، ئەگەر کانەبیش شلمکوتی نەکردبوایە، ئەوا خەسوو و خەزوور بەم ئەرکە هەڵدەستان.
ئەمە چەند مانگێکە، کانەبی چاوی چووەتە سەر کچەکەی هاوسێیان، هەموو جارێک کە لە کار دەگەڕێتەوە، سەرنجی دەداتێ، جا چ لەم کاتانەی کە لەگەڵ دەستەخوشکەکانی قسان دەکات، یان کە لەبەردەم دەرگای ماڵەکەیانە، یان کە بەرەو ماڵەوە دەگەڕێتەوە. کانەبی چیتر خۆی بۆ ناگیرێت، بەیاری داوە کە وەکوو مەردێک دەستی کچە داوا بکات، بەڵکوو کاکەسووری باوکی دڵی نەرم بێت و ئایشەی پێشکەش بکات.
مەلا پێڵاوەکەی دەستی لەسەر مێزەکەی بەردەمی دانا و کردییەوە، سەیرێکی کاکەسووری کرد، ئینجا ئاوڕێکیشی لە کانەبیی داوە، لەیانی پرسی ئەگەر ئامادەنە و گەواهیدەرەکان ئامادەن. کانەبیش بەتامەزرۆییەکەوە تێی گەیاند کە هەموو شتێک ئامادەیە، خۆ ئەمە یەکەم جاری نییە!
مەلا ڕووی لە کانەبی کرد، ناوی پرسی، تەمەنی، دڵنیا بووەوە کە کوڕێکی سی و پێنج ساڵانە و خێزاندارە، دووپاتیشی کردەوە کە بەڵێن بدات کە ژنەکەی یەکەمی دژایەتیی ئەم خوازبێنییە ناکات، کانەبیش سوێند و قوڕئانی بۆ خوارد، لە دڵەوەش داوای لێخۆشبوونی لە خواکەی کرد، بەمە دڵی خۆی دایەوە کە شتێک خوا ڕێی پێدابێت، ژنەکەی کێیە تا لێی بستێنتەوە.
پاشان ڕووی لە کاکەسوور کرد، لێی پرسی کە ئەگەر ئەو ڕۆ بۆ کانەبی

دەدات تا کچەکەی بهێنێت و ببەتە کوێی، کاکەسووریش دەستی خستە نێو دەستی مەلا و تێی گەیاند کە لە شەکری پڕ خۆشترە، چما کوڕێکی چاکتر لە کانەبیی بەدەست دەکەوێت، بەتایبەتی وا ئایشەش گەورە بووە، کاتی هاتووە.
دوای ئەمەی کە کچە و کوڕەی لێک مارە کرد، وتارێکی کورتی دا، پاشان مۆڵەتی لێ وەرگرتن، هەرچەندی تکایان لێی کرد تا بمێنێتەوە و شەربەتێک بخواتەوە، بەڵام ئەو سوێ بوو بڕوات، گوایە دوو مارەیی تر هەیە کە دەبێت بەڕێوەی ببات. دەفژەنەکان کەوتنە دەفژەنین، گەنجەکان کەوتنە شایی و پیرەکانیش هەر لە شوێنی خۆیانەوە، بە دەستی بە تەسبێحەوە شانی خۆیان هەڵدەتەکاند.
کاکەسوور چووە دەرەوە، ئەم لا و ئەو لای کرد، ئایشەی نەدۆزییەوە، بەقیڕەوە هاواری دەکرد: «ئایشە، ئایشە!» هیچ وەڵام نەبوو، چووە پێش دەرگای ماڵەوە، سەرنجی دا وا ئایشەی تەمەن نۆ ساڵان، لەگەڵ هاوڕێیەکەی یاری بە بووکەشووشە دەکات. پیلی گرت و شەقازللەیەکی لێدا و فەرمانی پێ کرد تا بچێتە ژوورەوە، دەست و پلی بشوات و جلەکانی بگۆڕێت و بچێتە لای زاوا تا یەک دوو وێنان بگرن. ئیتر گەورە بووە و بووەتە ژن، کاتی یاری بووک بووکانە بەسەر چوو!

واتای وشەکان:
گەواهیدەر: شاهێد

لانەوازان، مستەفا ئەحمەدی پەڕاندەوە کەنارەکانی نەمری.. حەیدەر عەبدولڕەحمان

ڕابووردووی هونەری (مستەفا ئەحمەد) پڕە لەچالاکی و کاری هونەری، لەبواری شانۆو دراماو سینەما، بەڵام کەس ناتوانێت نکۆڵی لەوەدا بکات، کە ئەو ئەکتەرە بەردەوام ئەکتیفە، لە ڕێگەی زنجیرە درامای (لانەوازان) پەڕییەوە کەنارەکانی نەمری.
ئیدی مرۆق کە خوا چانسێکی وای پێ بەخشی، ئیدی دوای مردن ژیانێکی تر دەست پێدەکات، بەڵام کەس نازانێ ئەو ژیانەی دوای مردن چەند

ڕۆژو چەند مانگ و چەند ساڵ و چەند سەدەیە؟ بەڵام ڕێك بەقەد قەوارەی ئەو بەخششەیە کە پێشکەش بەژیانی دەکەیت.
(مستەفا ئەحمەد) وەك ئەکتەر فۆرمەکی چەسپاوی نەبووە لەنواندندا، ئەمەش نیشانەی تێگەیشتنی ئەکتەرە بۆ هونەری نواندن، بەڵام لەدرامای (لانەوازان)دا و لەڕۆڵی (وەستا عەلی) خاوەن هوتێل، ئەکتەرەکی کۆمەدی بوو، وێنەی کاراکتەرەکی ترسنۆك و لەرزۆکی دەبینی لەزەمەنەکی تەنگەتاوی سیاسی، کە زۆرینەی تاکی کۆمەڵگاکەی، تێکەڵ بەسیاسەتی بەرەنگار بوونەوەو بەرهەڵستی کردنی دەسەڵات ببوونەوە، کە لەهەموو لایەکدا ڕاودەنران و جەزرەبە دەدران، بەتایبەت (ڕەفیق) کە هەمیشە هانی سەرنشینانی هوتێلەکەی دەدا هوشیار ببنەوە، هەوڵی ئەوە بدەن خۆیان لەو خۆپەرستی و ترسنۆکیە رزگار بکەن.
هوتێلەکەی (وەستا عەلی) خۆی لەخۆیدا موڵگەیەك بوو بۆ خۆ حەشاردان و گرد بوونەوەی زۆرەك لەبێکارو دەست بەتاڵ و کەسانی بێ ئومێدو بێ مراد، کە ماڵ و حاڵێکیان نەبوو، بێ کەس و بێ خێزان، ئەو کەلاوە بەناو هوتێلەیان هەڵبژاردبوو تێیدا بژین.
لەهەمان کاتدا شوێنێك بوو بۆ گۆڕینەوەی بیرو باوەڕو بڵاوکردنەوەی ڕاپۆرتی سیاسی.
(هوتێلی لانەوازان) ئەگەرچی تێکستێکی تەرجەمە کراو بوو، لە نووسینی (پامر مگر) لە هەشت بەش پێك هاتبوو، ڕەقابە چوار بەشی لێ فڕێ دابوو، چوار بەشی لێ مابەوە، بەڵام چونکە ئەوەندە جوان وەرگێڕدرابوو، وەك ئەوە وابوو کە تێکستێك بێت نووسەرێکی کورد بۆ بەرجەستە کردنی کێشەو ئاریشاکانی کۆمەڵگای کوردی نووسیبێتی، لەڕووی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئازووری، هەروەها دەرخستنی ئەو نەخۆشیانەی گەنجی کورد ڕووبەڕووی دەبێتەوە لەئەنجامی ئەو واقیعە تاڵە.
بۆیە تێکستەکە ڕەگەزێکی بنەڕەتی بوو بۆ سەرکەوتنی بەرهەمەکە بەگشتی، ئینجا ئەکتەرە لێهاتووەکانی، کە هەر یەك لەوان بەڕۆحێکی هونەری گەورە، هەموو توانست و وزەی خۆیان لە کاراکتەرەکانی خۆیاندا نیشاندا، بۆ ئەوەی بینەر بەشێوەیەك لەگەڵ بەرهەمەکەو نواندنی ئەکتەرەکان ئاوێتە بێت کە هەرگیز کاریگەر بوونی پێیان لەبن نەهێت، بەتایبەت (مستەفا ئەحمەد) لەڕۆڵی وەستا عەلی، (دڵشاد مەریوانی) لەڕۆڵی (قوتبەدین) و ئازادی حەمە بچکۆڵ– لەڕۆڵی هادی، کەمال سابیر ــ لەڕۆڵی عەباس، حەسەن تەنیا، مەریوان مستەفا، تەها باراوی، حەمە ڕەشید هەرەس(لەڕۆڵی ڕەفیق، عوسمان چەوارـــ لەڕۆڵی دکتەر) ئەندامانی تیپی پێشڕەوی شانۆی کوردی بوون لەسلێمانی.
ئەو دراما ڕەش و سپییە ئەگەرچی بەتەکنیکێکی لاوازو کامێرایەکی

سەرەتایی و چەند ئامرازێکی سادەو تێچووێکی کەم بەرهەم هاتووە، بەتەنیا ڕۆژێك لەستۆدیۆکانی بەغدا تۆمار کراوە، بەڵام بینەر ئێستاش ئەوەندەی ئیشتیاقی بینینەوەی ئەو بەرهەمە یە، هیچ ئەوەندە ئیشتیاقی بینینەوەی زنجیرە دراماکانی دوێنێ نیە کەخەرجی خەیاڵیان بۆ خەرج دەکرێ.
خۆ (مستەفا ئەحمەد) ئەکتەرێکی ئەکادیمی نەبوو، بەڵام نواندنێکی بەرجەستە کرد، کە نەوەی حەفتاکان ونەوەکانی دوای ئەوانیش دەڵێن، لەوە تێ بگەن کە داهێنان بەئەکادیمی و نا ئەکادیمی بوون نیە، چونکە شکسپیریش کە شانۆی جیهانی داگیر کرد، ئەکادیمی نەبوو.
مستەف ئەحمەد بەتەنیا ڕۆڵێك سەروەتێکی هونەری گەورەی بۆ خۆی و گەلەکەی بەجێ هێشت کە ڕەنگە جارێکی تر بۆ ئەو دووبارە نەبێتەوە..
بۆیە پێویستە لەقۆناغێکی وەك ئێستادا، بە بەرپرسیاریتێکی گەورەترو هوشیاریەکی زۆتر، ڕەفتار لەگەڵ ئەو داواکاریانە بکات کە دەخرێتە ڕووی بە بەشداری کردن لەهەندێ بەرهەمدا، کە ڕەنگە لەئاستی ناوبانگ و شکۆی ئەودا نەبن و زیان بەو ڕابووردووە زێڕینەی بگەیەنێ، بە تایبەت لەتەمەنێکی وەك ئێستای دا، بە هەموو ڕۆڵێك گونجاو نەبێت.
دەبێت ئاگای لەوە بێت کە هەندێك بیانەوێت بێ ڕەحمانە ناوی ئەوو ئەو ڕابوردووە جوانەی بۆ بەرژەوەندی خۆیان قۆرخ بکەن.

حەیدەر عەبدولڕەحمان

ئایا وڵاتی شاخاویی بەڕایە؟!..
سەدیق سەعید ڕواندزی

(سەرنجێك لە بارەی بۆچوونێکی محمەد مسعود محمەد)

هەمیشە دەگوترێت: (کوردەکان جگە لە چیاکان دۆستی تریان نییە) ئەمە وەك گوزارشتێك لە پەیوەندی ڕوحی و سرووشتی نێوان مرۆڤی کورد و شاخ بەکار دێت. شاخەکان، کە وەك دۆستەکانی دیکەی کورد لە سەر بنەمای بەرژەوەندی و ڕۆژ دۆستایەتی کورد ناکەن و خاوەنی ئاکاری جێگیری خۆیانن و ناگۆڕێن، هەمیشە پەنا و لانەی ئەمە بوون و لە

ڕۆژگارە هەرە سەخت و دژوارەکاندا، کە کەسێك دادەی نەداوین و هەستی مرۆییان بەرانبەرمان نەجوڵاوە، ئەوان پەنایان داوین و بە هانامانەوە هاتوون. مەگەر شاخی شنگال، هەزارەها ئێزیدی لە چڕنۆکی ئیسلامییە داعشە بەربەری و تیرۆرستییەکان ڕزگار نەکردوو نەبووە فریادڕەسیان؟ بۆیە شاخەکان، خۆشەویستییەکی تایبەتیان لای مرۆڤی کورد هەیە و لە سەنگەی ئەو خۆشەویستییەشەوە، هەزاران کەس بە ناوی (هەندرێن، زاگرۆس، ئارارات، سورێن، شنۆوە، دابان، زمناکۆ، مەتین، گارە، شیرین، ئاگری، ئەلبۆرز، هەڵگۆرد، کارۆخ، ژیلوان، سورکێو، ئاراسن، بەمۆ، ئاسۆس) کراون. بۆیە شاخ پانتایەکی گەورەی لە هزری مرۆڤی کورد بە گشتی گرتووە و جۆرێك لە گەورەیی و پیرۆزیی و شکۆمەندی لای ئێمە هەیە. شاخەکان، ڕەمزی خۆڕاگریی و هێز و پە ناو وەستانەوە بوونە لە بەرانبەر نەیارەکان و وەك فیگەرێك هەمیشە لە دنیای شیعری شاعیراندا، وەك تیمەیەکی شیعری بەرجەستەکراوە.

پەیوەندی مرۆڤی کورد و شاخ، پەیوەندییەکی دێرینە، بە پێی سەرچاوە مێژوویی و ئەریکۆلۆژییەکان، کوردەکان سەرەتا و بۆ یەکەم جار، لە بناری زنجیرە چیای زاگرۆس دەرکەوتوون و ژیاون، بەمەش شاخ دەبێتە یەکەم لانکەی سەرهەڵدانی مرۆڤی کورد و مێژوو شوناسەکەی، ڕەنگە هەر ئەمەش بێت، ئەو پەیوەندییە توندوو ڕوحییەی لە نێوان مرۆڤ و شاخەکاندا لە ژیانی کۆمەڵایەتی و کولتووری ئێمە دروست کردبێت.

هەمیشە و بە ئێستاشەوە، مرۆڤی کورد وەختە ژینگەی ئاڵۆز و جەنجاڵی شارەکان جێدەهێڵێت و دەچێتە شاخ، هەست بە حەسانەوەیەکی گەورەی دەروونیی و ڕوحیی و سوارە ئێلخانی زادەش، لە شیعرەکەیدا کە دەڵێت بەم لە شارەکەت، زۆر جوان گێڕاوێتەوە نێو سرووشت. مرۆڤی کورد، شاخی وەك هاوڕێ و هاودەمێکی خۆی بینیوە و هەمیشە وەك پەنایەك و پەسیوێك، فریادڕەسێك سەیری کردووە، لێرەوەش شاخ لە پانتایەکی سرووشتییەوە، دێتە نێو ڕووبەری ئەدەبیات و هونەر و دەبێتە فیگەر و تیمەیەکی دیاری دەقی ئەدەبیی. لە ئەدەبیاتی ئێمەدا، شاخ ئەو ڕەهەندە سرووشتییەی خۆی کە هێمای جوانی سرووشت و ژینگەیە، تا ڕادەیەکی زۆر لەدەست دەدات و شوناسێکی دیکەی سیاسی لە پاڵ ئەو شوناسە سرووشتییە پێ دەدرێت، کە ئەویش وەك ڕەمزی خۆڕاگری و مانەوەی گەلێکی بێ پشت و پەنا، لە ڕەوڕەوەی ژیانی مرۆڤایەتی دەبینرێت، بۆیە بەدرێژایی مێژووی کورد، لە پای ئەو ڕۆڵە سرووشتی و خۆپارێزیی و خۆڕاگریی و جوانییەی چیا لە ژیانی ئێمەدا هەیەتی، بەردەوام چیامان خۆشدەوێت و وەك سیمبولێکی بەرز و جوان و بە شکۆ سەیری دەکەین. بڕواناکەم لە کۆمەڵگەی کوردیدا، بە درێژایی مێژوو، کوردێك هەبووبێت ڕقی لە چیا بووبێت، ئەم سرووشتە شاخاویی و ڕکییەی کوردستان هەیەتی، ئەم

ئاوهەوا بەستەڵەکی و ساردو سڕەی لە سرووشتی کوردستان هەیە، ئەم هەموو داخراویی و دابڕاوییەی بە هۆی ژینگەی شاخاوییەوە لە نێوان پارچەکانی دیکەی کوردستان هەنە، هەرگیز نەبوونەتە هۆکاری ئەوەی ئێمە ڕقمان لە چیا بێت و وەك بەلایەك بیبینین، چونکە دەزانین مانەوەمان پەیوەستە بە چیاوە، بۆیە وەك کوردێك کاتێ لەو ڕۆژانەی ڕابردوودا، لە بەرنامەیەکی کەناڵی ڕووداو دا، گوێبیستی (محەمەد مسعود محەمەد) بووم کەوتی :_ (وڵاتی شاخاوی بەڕایە) بە ڕاستی تاسام و تووشی شۆك بووم، ئاخر یەکەم جارە، لە سەر زاری کوردێکەوە، وەك کوردێکیش گوێبیستی ئەوە دەبم، کەسێك ڕقی لە چیا بێت و وەك بەڵا بیبینێت. چیایەك کە چەند ساڵێکی کەم لەمەوپێش، بووە پەنایەکی ئارام و فریادرەسێك بۆ ڕزگارکردنی هەزارەها ژن و منداڵ و پیری ئێزیدی، لە دەست تیرۆرستانی داعشی ئیسلامی. من کاتێ گوێبیستی ئەو قسەیە بووم، ژیلوان، کارۆخ، پیرە مەگروون، ئاگری و ئەلبورز، ئەزمەڕ و گۆیژە، قەپی قەرەداغ، دابان و هەلاج، قەندیل، باواجی و خاڵاخاڵان و ئاسنگەران و چەکوچم هاتنە بەرچاو. محەمەد مسعود، کە لە بەرنامەکەی ڕووداودا ئەم قسە سەیر و نامۆیەی بە مێژوو، کولتووری کورد کرد، پاساوی بۆ ئەو وەسفەی شاخ ئەوە بوو، کە گوایا وڵاتی شاخاویی دەیان نەتەوە و تیرە و هۆزی جیای هەیە، بۆ ئەم مەبەستەش نموونەی بە وڵاتانی قەفقاز هێنایەوە و گوتی:_ (لە قەفقاز هەردۆڵێ و تیرە و نەتەوەیەکە، هەر شاخێکە و هۆزێکە) بێگومان ڕاست دەکات، بەڵام ئەوەی خۆی لێ بواردوو وەڵامی نەدایەوە و زانیاریی لە سەر نەبوو ئەوە بوو، کە ئایا وڵاتانی قەفقاز سەد وڵاتن؟ سەد ئاڵا و وڵات و نەتەوەیان هەیە؟ بێگومان نەخێر، وڵاتانی قەفقاز، تەنێ جورجیا و شیشان و ئازەربایجان و ئەرمینیان، واتا تەنها چوار وڵات، بۆیە ئەو شڕۆڤەی ئەو کردی، لە پەراوێزیی مێژووناسی و زمانناسی، لە ڕاستیدا بێ ئاگایە لەو دوو بوارە، چونکە ئەم سرووشتە شاخاوییە و ئەو پێکهاتە ئاڵۆز و ئەتنیکییە، نەبێتە هۆی ئەوەی کە وڵاتانی قەفقاز پەرت و لێکدابڕاو بکات، ئەمە بۆ کوردستانیش هەر وایە. هەورامانی نێوان باشوور و ڕۆژهەڵات، کوردستانی لێك جیا کردۆتەوە یاخود بوونەتە شوناسی کوردستان بە گشتی؟ چیاکانی شاناخشە، سەفرە و زەروون، دلانپار، بوونەتە لە نێوبردنی ئینتمای کوردبوون، یاخود هەر کاتێك ناویان دەبیستین، کوردستانمان لا خۆشەویستر دەکەن؟ ئەم جۆرە بیرکردنەوانە، ئەم جۆرە تێگەیشتنە لە پەیوەندی نێوان کورد و چیا، تێگەیشتنێکی نا لۆژیکی و نا سیاسی و نا مێژووییە لە پەیوەندی نێوان مرۆڤی کورد و چیادا.ناوبراو هەر لەو بەرنامەیەدا، قسەی سەمەرەی دیکەی کرد، کاتێ گوتی زۆربەی ئەوانەی دەبوونە پێشمەرگە، لە ترسی سەربازی

بوو، نەك ئینتمای كوردایەتی و خەبات، گەرچی یەكێك لەو ئامادەبووان بە توندی وەڵامی دایەوە كە ئەو كاتەی ئەو بەتەنێ پێشمەرگە، هەر ناویشی بە سەربازی نەهاتووە، بەڵام بەداخەوە محمەد مسعود بە جۆرێك شكاندییەوە و تووڕە بوو، كە دەرفەتی زیاتری پێ نەدا قسەی زیاتر بكات، ئەمە لەكاتێكدا كوێی بیرمەندێكی وەك مسعود محمەدت، كە بەو پەڕی سنگفراوانی و هزرییەوە، مناقەشەی ماركسیومی دەكرد !.

سەدیق سەعید ڕواندزی

- ئەم بابەتە لە ڕۆژنامەی ڕێگای كوردستان ژمارە (1400) ڕۆژی 13/8/2024 بڵاو كراوەتەوە.

گفتوگۆ لەگەڵ شێوەكار بەرە ڕواندزی.. ئامادەكردنی كامەران حاجی ئەلیاس

شێوەكار بەرە ڕواندزی: سەرسامی زەربەی هونەرمەندانی سەردەمی ڕێنیسانسم
خاتوونی هونەرمەند بەرە عەبدوڵا ڕواندزی ناسراو بە (بەرە ڕواندزی) خاوەن سەلیقەیەكی هونەری تایبەت بەخۆیەتی سوودی لە چەندین قوتابخانەی هونەری شێوەكاری وەرگرتووە، بەڵام لە كاركردن دا خۆی بە هیچ قوتابخانەیەكی هونەری دیاركراو نەبەستۆتەوە،سروشتی شاخ ودەشت و خۆڕەندی ڕواندز كاریگەری لەسەر ڕەوتی كاركردنی هەبووە ئەمە لە نزیكەوە ئەم هەڤپەیڤینەكان لەگەڵیدا سازدا.
هەڤپەیڤین- كامەران حاجی ئەلیاس

***سەرەتا بابزانین بەرە ڕواندزی چۆن ئاشنای هونەری نیگار كردن بوو؟**

- بە سادەترین شێوە هونەری من دەستی پێ كرد. هەشتا نەچووبوومە بەر خوێندن كە وێنەم ئەكێشا، كە منداڵ بووم لە

ەی وێنەکێشانەوە هەستی دەروونی خەمم دەرئەبڕی، دواتر لە قۆناغی سەرەتایی زیاتر ئاشنای ڕەنگەکان بووم. ڕەنگەکانم تێکەڵ ئەکرد. لەسەر کتێب و کورسی دانیشت و دیواری قوتابخانە وێنەم ئەکێشا. زۆر جار لەسەر ئەو کارانە سزا ئەدرام. ئیدی هونەری وێنەکێشان لەگەڵ گەورەبوونم پتر لە ڕۆحمدا چەکەرەی کرد. لە قۆناغی ئامادەیی بەردەوام لە پێشانگای ساڵانەی هونەری بەشدار دەبووم ـــ بە هونەری شێوەکاری و پەیکەرسازی و مۆدێلی ئەندازەیی سێڕەهەندی. دواتر لە بەشی بیناسازی، لە پەیمانگای تەکنیکی هەولێر خوێندم. لە هیچ بەشێکی هونەری نەمخوێندیە، هونەر هەر لە منداڵییەوە بە شێوەیەکی خۆڕسك لەناو مندا هەبووە، وەکو بەهرەیەکی هونەری .

بەڕێزتان لە ڕواندز لەدایك بوون تا چەند سروشتی ئەو شارە کاریگەریی لەسەر تابلۆکانت هەبووە؟ ج- بێگومان سروشتی سەوز و ڕەنگینی رواندز،زۆر کاریگەریی لەسەر ڕەوتی کارکردن و حەز و سەلیقەی هونەری من هەبووە. هەڵکەوتەی شاخوداخی بەرز و خۆرەندی دڵفڕێنی، هەموو کات سەرنجیان ڕاکێشاوم و سرووشیان پێ بەخشیوم، ڕۆحی ئەم شارە هیچ کات لە نەقش و ڕەشنووسی سکێچی کارەکانم دانەبڕاوە.

کامانەن ئەو هونەرمەندانەی کاریگەریان لەسەر بەڕێزتان هەبووە؟

- بەگشتی سەرسامی زۆربەی هونەرمەندانی سەردەمی ڕێنیسانسم، چونکە سەرەتای سەردەمێکی نوێی هونەر بوو، مۆدێلە کلاسیکییەکانی سەردەمی یۆنانی و ڕۆمانی کۆن لەدایك بووە، لە هەمان کاتدا تەکنیکە مۆدێرنەکانیشیان بەکار هێنا. سەردەمی ڕێنیسانس قۆناغی زێڕین بوو لە هونەری شێوەکاری و پەیکەرسازی و تەلارسازی ـ بە نموونە، (مایکل ئەنجەلۆ) لەو سەردەمە جێدەستی لە هەر سێ بوارەکە نەخشاندووە و بێگومان کاریگەریی هەبووە. دیارە هونەرمەندانی کوردیش لە قۆناغانی پێشتردا هونەر و پەیامی خۆیان بەجوانی و بە شێوازی جیاواز گەیاندووە. لەوانە(د. محەمەد عارف)کە یەکێك بوو لە خەمخۆرە دڵسۆزەکانی هونەری کوردی. بەخت یاوەرم بوو لە تەمەنێکی بچووك توانیم بیبینم و گفتوگۆ بکەین و چۆنیەتیی کارکردنی و تابلۆکانیم لە نزیکەوە دیت و کتێبێکی هونەریی ئەکادیمی ڕۆستۆڤچیفی پێشکەش کردم کە خۆی لە ڕووسییەوە کردبووی بە کوردی ـــ ئەوکات زۆر سوودم لێ بینی. بێگومان

ئامۆژگارییەكانی و تابلۆكانی تا ڕاددەیەك كاریگەریيان لەسەر كارەكانم هەبووە.
*باشە بێرۆ رواندزی كاتێكی دیاركراوی هەیە بۆ كاركردن لەسەر تابلۆكانی؟

▪ هەر كاتێك بمەوێت و دۆخەكەش تۆزێك گونجاو بێت راستەوخۆ دەست ئەكەم بە كاركردن و سكێچ كردن، گرینگ نییە چ كاتێك بێت.. زۆربەی كات ڕەشنووسێكی بچووكم پێیە كە ئەچمە سەر كار یان ناو سروشت و سەر شاخ كە ئارەزووم كرد سكێچ ئەكەم. دواتریش لە دەرفەتێك لەسەر خامی گەورە دووبارە كاری لەسەر ئەكەمەوە. بەگشتی كاتێكی دیاریكراوم نییە بۆ كاركردن لەسەر تابلۆكان.
*قوتابخانەكانی هونەری شێوەكاری زۆرن، بەڕێزتان لەسەر كام قوتابخانە كار دەكەیت؟

▪ ئەوەی من چێژی لێ ئەبینم لە هونەر ئەوە كە زۆر خۆڕسكانە كار ئەكەم. زۆر حەزم بە سنووردانان و یاسا و ڕێسا نییە لە دنیای هونەردا. بێگومان ئەوە گرینگە ئەكادیمیانە زانیاریت هەبێت لەسەر ڕێچكە و گەشەكردنی قۆناغە جیاوازەكانی هونەر و لەتەك پراكتیكی هونەری پێویستمان بە برەودان و بایەخدان بە لایەنە تیۆرییەكەش هەی□، ب□□□ام ن□گ□اتە ئەو ڕاددەیە كە كاریگەری لەسەر هونەرێكی خۆڕسك دروست بكەن و ئاڕاستە و پەیامی هونەرمەند بگۆرن. بەگشتی من وابەستە نەبووم بە شێوازێكی كاركردنی تایبەت، بۆیە ئەتوانم بڵێم ئەو شێوازەی من لەسەری كار ئەكەم بەتەواوی ناچێتە سەر جۆرێك لە قاڵبی قوتابخانەیەكی هونەری دیاری كراو.
▪ (بۆنی فیشەك و مێخەك) ناونیشانی دوا پیشانگای بەڕێزتان بوو دەكرێت باسێكی ناوەرۆكی تابلۆكان بكەیت؟
▪ فیشەك و مێخەك دەرگای چوونە ناو جیهانی جەنگ و خۆشەویستییە، بەڵام نەخشی فەرش و قۆچی بزنەكێوی بۆنی كوردەوارین و تێڕامان و وردبوونەوەم قووڵدەكەنەوە بۆ سروشتی ژنەكێوی و سروشتی شاخ و مەودای خۆڕاگری ئێمە.
بۆنی فیشەك و مێخەك كە دووەمین پێشانگای تایبەتی منە بە درێژایی یازدە ساڵی ئەزموونی كاركردنم چەند قۆناغێكی جیاوازی ب□ی□و□، ه□و□□م داوە ساتەكانی شەڕ و ژیان و بەردەوامبوون بنووسمەوە و ئاوێتەی ڕەنگ و ڕوئیای هونەریان بكەم،هەر بۆیە ژوورە كۆنەكانی قەڵای هەولێرم هەڵبژارد تا

هر ژوورى گوزارش ل قناغك بكا و پناسى ماويكى زمنى ژيانى هونريم ب. دمو پارزگارى كردن ل كلتوور و سروشت و مركى كوردان بشك ب ل پناسى كاركانم.

*ب داهاتوو هيچ پرژيكت ل هگبداي؟

- ئوى راستى بت چند كار و پژيكم هي ئستا كار لسر بشكيان ئكم، بو هيواي ك ل داهاتوويكى نزيكدا برهم بن و بخرن بر چاوى بينران.

كامران حاجى ئلياس

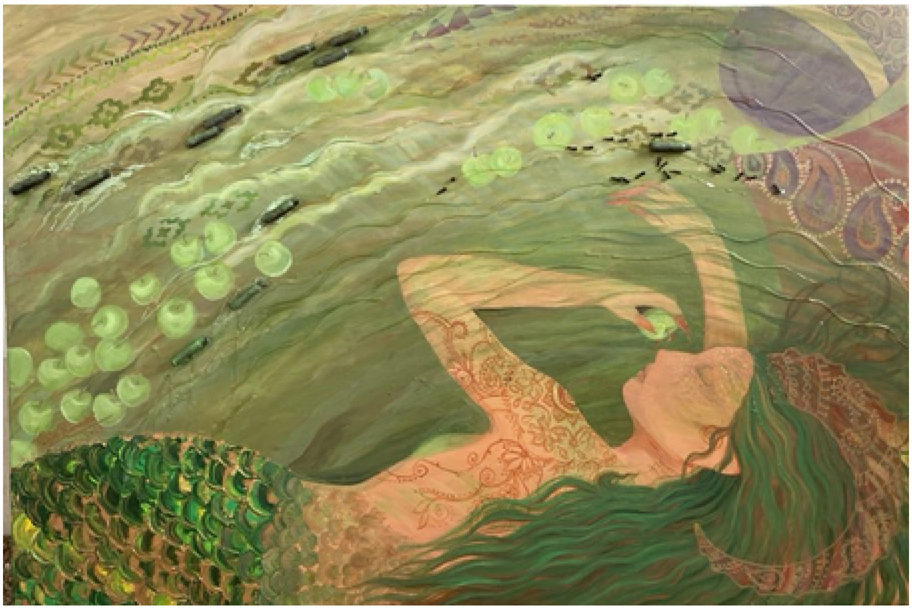

پرۆژەکانی جیهادی شیعە لە عیراقدا!؟.. عوسمانی حاجی مارف

ئەو هێزە میلیشیایانەی ناوەکی بلۆکی دەسەڵاتداری لە عێراق پێکدەهێنن کە “چوارچێوەی هەماهەنگیە”، لە ئەندامانێک پێکهاتون بانگەشەی ئەوە دەکەن کە سەر بە بەرەیەکی جیهادین، ئەو بەرەیەی ئامانجیان فراوانکردن و قۆرخکردنی دەسەڵات و باڵادەستی ئیسلامی سیاسییە و لە ساڵی ١٩٧٩ لە ئێران دەستی پێکردووە. چوارچێوەی هەماهەنگیش درێژکراوەی پڕۆژەی شیعەکانە، کە ئێستا خۆی لە کۆماری ئیسلامی ئێران، حزبوڵای لوبنان، گرووپی ئەنسارولڵا کە بنکەکەیان لە یەمەنە و گرووپە تیرۆریستییە عێراقییەکان و “چوارچێوەی هەماهەنگی”و میلیشیاکانیدا دەبینێتەوە.
سەرکەوتنی”چوارچێوەی هەماهەنگی” لە پێکهێنانی حکومەتدا، لە دوای هەڵبژاردنی ٢٠٢١وە، قۆرخکاری وکۆنترۆڵی هەموو لقەکانی حکومەتیکردوە، بووەتە باڵادەستەکی بێوێنە لە دوای داڕوخانی دەوڵەتی عێراق لە ٢٠٠٣دا، بە دەسەڵاتێکی ڕەهای حوکمڕانی پێناسەدەکرێت. ڕابەرە ڕاستەقینەکان لە لوتکەی “چوارچێوەی هەماهەنگی”دا، بە سێ سەرەکی جیهادی دەناسرێتەوە کە هەریەکەیان پەیوەندییەکی نزیکیان بە ئێرانەوە هەیە، نوری مالیکی، قەیس خەزعەلی، هادی عامری.
“چوارچێوەی هەماهەنگی” دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان و دوو لیستی هەرە ئاشکرا و بەهێزەکەی، “هاوپەیمانی ئەلفەتح” و “هاوپەیمانی دەوڵەتی یاسا” کۆنترۆڵ دەکات. هەروەها دەسەڵاتی دادوەری لەڕێگەی سەرۆکی دادگاکانی ژێر کۆنترۆڵی میلیشیاکان، دادوەر فایق زیدان کۆنترۆڵ دەکات. هێزە سەربازییە ئاساییەکان (سوپا، دەزگای بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر، هێزی دەریایی، و هێزی ئاسمانی) و خزمەتگوزارییە هەواڵگرییەکان، بە خێرایی لەلایەن گروپ و میلیشیا تیرۆریستییەکانی سەر بە ئێرانەوە دزە دەکرێن. هێزەکانی حەشدی شەعبی بە سەرۆکایەتی تیرۆریستان، سوپایەکی هاوتەریبن کە لەسەر مۆدێلی سوپای پاسدارانی ئێران بنیات نراون. بەرپرسانی وەزارەتەکان ڕۆژانە بە فەرمانی گروپە تیرۆریستی و میلیشیاکان دەگۆڕدرێن. پارێزگارەکان لەڕێگەی چوارچێوەی هەماهەنگییەوە

دەستنیشان دەکرێن.
زۆرینەی میلیشیاکان کە بە "الطلیعیە" ناودەبرێن، بەشێوەیەکی زۆرکاریان لەسەر دەستبەسەرداگرتنی دەوڵەت و پێکهاتەکانیدایە، لەوانەش وەک ڕێکخراوی بەدر و عەسائیب ئەهلی حەق و باڵە جۆراوجۆرەکانی میلیشیاکان بەپلەی یەکەم سەرنجیان لەسەر چالاکیە سیاسی و ئابوریەکانە، کارەکانی "عەسایب ئەهلی حەق" و تەنانەت "ڕێکخراوی بەدر" هەندێکجار "وەک بزووتنەوەیەک بە پەرەپێدانی بزووتنەوەکەیان بەناوی هێزی بەرگری خۆیان دەردەخەن، کە بەتوندی سەرنجیان لەسەر قۆرخکردنی حوکمڕانی و دەستبەسەرداگرتنی دەوڵەتە، ئامانجی سەرەکیان تاڵانی سەروەت و سامانی ژێر دەستی دەسەڵاتی دەوڵەتە، لە عێراقدا ئەم گروپانە دڕندەترینی بزوتنەوەی جیهادین کە باشترین شارەزاییان هەیە لە چالاکیە بازرگانی نایاسایی و قاچاخچێتیەکاندا. لە ساتەکانی شەڕی ئێستای غەززەدا، خۆیان وەک ئەندامێکی سەرسەختی میحوەری بەرگری ڕادەگەیەنن.!
ئەوەی جێگای سەرنجە کە "حیزبوڵڵا"ی لوبنانی و هاوبەشە عێراقیەکانی وەک "لیواکانی ئیمام عەلی" لە زینگەی عێراقدا تەواو سەرنجیان لەسەر بازرگانی و دەستبەسەرداگرتنی دەوڵەتە، کەخۆیان لە سیاسەتی بەرەنگاری دژی ئەمریکا لە عێراقدا نادەن، وەها مامەڵە دەکەن ک عێراق گامێشێکە شیرەکەی بدۆشن بۆ ئەندامانی هێزی بەرگری لە لوبنان، ئەمەش تاڕادەیەک "ڕێکخراوی بەدر" ناڕەحەت دەکات.
ئەبو فەداک و هادی عامری سەرەکی ڕێکخراوی بەدر لە پرۆژە بازرگانیەکان و خۆدزینەوە لە گومرگەکان لە هاوردەکردن و گواستنەوەی دۆلار بۆ ئێران، بەردەوام هاوکاری دەکەن. لە هەمان کاتدا بەڕێوەبەرایەتی هەواڵگری و فڕۆکەی بێفڕۆکەوانی نوخبەی هێزەکانی حەشدی شەعبی سەر بە ئەبو فەداک ڕۆڵێکی باڵا دەگێڕن لە هێرشە تیرۆریستیەکان بۆ سەر ئامانجە ئەمریکیەکان و عەرەبەکانی کەنداو. پێویستە ئاماژە بەوە بکرێت کە یەکێک لە بەرپرسانی پڕوپاگەندەی سەر بە لیواکانی حزبوڵلا و عەسائیب ئەهلی حەق یەکەم ڕاوێژکاری سودانی سەرەک وەزیرانن.
پێدەچێت "لیواکانی حزبولڵا" لە عێراقدا نەتوانن بەتەواوی بڕیارەکەیان یەکلایی بکەنەوە، و لەڕاستیدا دابەشبوون بەسەر دوو باڵدا، هەرچەندە هێشتا ئەو دوو باڵە پەیوەندیەکی نزیکیان هەیە. باڵێکیان کە ئەبو فەداک سەرۆکایەتی دەکات، بەپلەی یەکەم سەرنجی لەسەر کۆنترۆڵکردنی هێزەکانی حەشدی شەعبیە و بودجەی ساڵانەی ٢.٦ ملیار دۆلارە و پەرەپێدانی بازرگانیەکانی بیناسازی و گرێبەستکردنە کە پەیوەندیان بەحەشدی شەعبیەوە هەیە. یەکێک لەو کارانە "کۆمپانیای ئەندازیاری گشتی" بوو کە پلانی بۆ داڕێژرابوو،

کە لەسەر مۆدێلی کۆمەڵەی خاتەم ئەلئەنبیا لە IRGC دامەزرا.

سەبارەت بە باڵەکەی تری “حیزبوڵڵا کەتایب” کە ئەبو حوسەن سەرۆکایەتی دەکات، زیاتر مەیلی پێشڕەوی ئاشکراتری هەیە، پێش قەیرانی غەززە لە عێراق و سوریا و ئوردن هێرشی زۆری لە دژی ئەمریکا ئەنجامداوە، ئەم باڵە ئەندامانی پەرلەمان لەخۆدەگرێت و لەیەکەکانی هێزەکانی حەشدی شەعبیدا چڕ دەبێتەوە، بەتایبەتی لەڕۆڵەی ئەمنی و هەواڵگریدا. لەو حاڵەتانەی کە کوتلەی ئەبو حوسەن تێوەگلاون لە چالاکیە ئابوریەکاندا، ئەم چالاکیانە تا ڕادەیەکی زۆر پەیوەندیان بە قاچاخچیەکانەوە هەیە، لەوانە هەناردەکردنی نەوتی نایاسایی و ساختەکاری لە خانووبەرەدا.

ئەندامانی میحوەری بەرگری، یان”شبکة التهدید الایرانیة” تۆڕی هەڕەشەی ئێران، ڕەنگە تەحەدایەکی زۆر ئاڵۆزتر و کاریگەرتر لە هەریەکێک لە گروپە جیهادیەکانی دیکەی بەشدار لە حوکمڕانی عێراقی ئەمڕۆدا دروست بکەن، ئەمەش بەشێکی زۆری دەگەڕێتەوە بۆ ئاستی قەبارەی خاوی ئەو سەرچاوانەی کە لە ژێر کۆنترۆڵی خۆیاندایە، ئەو گروپانەی پاشکۆی ئێران بە ئاسانی دزە دەکەنە ناو پێکهاتە دەوڵەتیەکانەوە و کۆیان دەکەنەوە، کە توانای قەرزکردنیان لە بازاڕە نێودەوڵەتیەکان و فرۆشتنی نەوت و گاز (بە دۆلار) و کۆنترۆڵکردنی سندوقەکانی سەروەت و سامانی سەروەریان هەیە. لە لوبنان و یەمەن تۆڕە جیهادیە شیعەکان کۆنترۆڵی ئابوریە لەرزۆکە توندەکان دەکەن، لە ئێران و عێراقیش کۆنترۆڵی بەرهەمهێنەرانی وزەی جیهانی دەکەن کە هەریەکەیان توانایەکی یەکجار زۆریان هەیە لە بواری بازرگانی و بەرهەمهێناندا.

کۆنترۆڵکردنی عێراق، بەشێوەیەکی تایبەت لەلایەن “شبکة التهدید الإیرانیة” تۆڕی هەڕەشەی ئێرانەوە، یاری گۆڕینەکە بەمانای کۆنترۆڵکردنی هێزەکانی بەرگریە بەتایبەتی ئەوانەی پاشکۆی ئێرانن بەسەر حکومەتی عێراقدا، بەبێ ئەوەی هیچ هاوبەشیەک لەگەڵ موقتەدا سەدر بکەن، چونکە ئێران میلیشیا عێراقیەکان لە هاوپەیمانیەکی تایبەت بەخۆیاندا دادەنێت، وەک هێزی ئابووری بۆ هێزە هاوبەشەکانی ئێرانە، ئەوەش کە تۆڕی هەڕەشەی ئێران تازە بەدەستی هێناوە، ئێرانی کردۆتە ئێرانێک کە بە ئاسانی ناچێتە ژێر کاریگەری گەمارۆکانی ئەمریکاوە.

حیزبوڵڵای لوبنان و بزوتنەوەی حوسیەکان، یاریزانی بچوکی ئابورین بە بەراورد لەگەڵ دەوڵەتی عێراقدا. یەکەم بودجەی حکومەت بە سەرۆکایەتی “چوارچێوەی هەماهەنگی” گەورەترین بودجەیە لە مێژووی عێراقدا، کە ١٥٣ ملیار دۆلار خەرجی ساڵانەیە بۆ ماوەی سێ ساڵی لەسەریەک، کە نزیکەی ٥٠٪ زیادی کردووە بە بەراورد بە دوایین

بودجەی عێراق کە لە ساڵی ٢٠٢١ ەوە پەسەند کراوە. بەڵام خەرجیە چاوەڕوانکراوەکانی لوبنانی ئیفلاسکراو لە ساڵی ٢٠٢٢دا کەمتر لە دوو ملیار دۆلارە، هەروەها وەڵاتەکە بەهۆی ئەو زیانە داراییە گەورەیەی کە لە ساڵی ٢٠٢١ەوە تووشی بووە، بە بەهای ٧٢ ملیار دۆلار قەرزارە.هەروەها بودجەی “حوسیەکان” لە یەمەن کەمە و ساڵانە نزیکەی یەک ملیار دۆلارە.
گەر بەگشتی حکومرانی جیهادی توانیبێتی لە ڕێگەی دەسەڵاتی ڕەهای چوارچێوەی هەماهەنگیەوە باڵادەستیەکی بەڕێوەنە لە حکومرانی لە عێراقدا بەرجەستەکاتەوە، لەهەمان کاتدا دەتوانێت سیاسەتی دەرەوەیش بگرێتەوە و هاوسەنگیەک لە نێوان وڵاتانی زلهێزی دنیا ڕاگرێت. دەنگدەرترین سەرکردەی بەرگری دژە ئەمریکی لە عێراق، ئەکرەم ئەلکەعبی، لە ساڵی ٢٠٢٢ەوە سەردانکەرێکی پێشوازی لێکراوی مۆسکۆ بووە، هەر بەم ئاراستەیە پەیوەندی نێوان هێزەکانی بەرگری عێراق و ڕووسیا بە خێرایی پێکهات، دوای ئەوەی هێزەکانی بەرگری بە توندی پشتگیریان لە داگیرکردنی ئۆکرانیا کرد. بالیۆزخانەی ڕووسیا لە بەغدا بەردەوام کار دەکات بۆ قووڵکردنەوەی ئەم پەیوەندیانە، بەتایبەتی لە سەرەتای دەستپێکی قەیرانی غەززەوە، کە دەرفەت دەڕەخسێنێت بۆ ئیستغلالکردنی تووڕەیی عێراق بۆ لاوازکردنی هێزەکانی ئەمریکا لە عێراقدا.
چین کە زیاتر سەرنجی لەسەر وەبەرهێنانی ئابوریە، هەروەها دەستکەوتی گرنگی لەگەڵ هێزە بەرگریەکاندا بەدەست هێناوە، پشتگیری خۆی بۆ پڕۆژە لاوەکیەکان ڕاگەیاندوە، هەروەها ڕێککەوتنێکی گرنگی هەیە بۆ دەستپێشخەری لە پڕۆژەی ڕێگای گەشەپێدان، پڕۆژەکانی بەندەر و هێڵی ئاسن، هەروەها هەر پارەدانێکی دیجیتاڵی، بەڕێوەبردنی بەرمیلی نەوت، و سیستەمی بەدواداچوونی کەشتیە دەریاییەکان، وەک ڕێگەیەک بۆ گواستنەوەی پشتیوانی چینی بۆ کۆمپانیاکانی سەر بەڕێکخراوی بەدر و عەسائیب ئەهلی حەق.
لەڕاستیا ئەم پڕۆژە ئابوریانەش بۆ خۆیان پەیوەستیان بەدەخڵەکی گونجاوی ئاسایش، سەختە سەرمایەگوزاری لە دەخڵەکی نائاسایشدا کارەکانی بڕواتە پێشەوە، بەڵێ ئەم پڕۆژە ئابوریانە کە بەشێکی گرنگە بۆ ئایندەی عێراق، لە کاتی خۆیدا کێشە بۆ پڕۆژەی جیهادی شیعە دروست دەکات، ئەمەش هۆکارێکی واقعی دەبێت کە جیهادی شیعە دەخاتە ناو ناکۆکیەکەوە، کە ناچار بە پاشەکشەیەک دەبێت.
بەگشتی ئەوەی لە پێش چاومانە پڕۆژەی جیهادی شیعە کە لە ساڵی ١٩٧٩ لە ئێرانەوە دەستی پێکردوە، ئەوەش لەو سەرکەوتنەوە مەترسیەکانی ئەم پڕۆژەیەی نیشاندا، کە کۆماری ئیسلامی لە ئێراندا دامەزراو توانی لە ڕێگەی پێکهێنانی دەوڵەتەوە و دەست بەسەراگرتنی سەرچاوە

داراییەکـــان و داهـــاتی ئێـــران، بە ململانێ لەگەڵ روداو و دۆخە جیاوازەکانی جیهان ناوچەکەدا جیهادەکەی فراوانکاتەوە، لەهەمان کاتدا هەردوو جەنگی کەنداو و روخانی حکومەتی سەدام، گەورەترین هەلی ڕەخسان بۆ کۆماری ئیسلامی کە شەپۆلی پانتایی جیهادەکەی لەڕێگەی دامەزراندنی بنکەیەکی بەهێز لە عێراقدا فروانتر کات و دۆخەکە بشڵەقێنێت.
سەرکەوتنی پڕۆژی ئەم جیهادە لە عێراقدا بەناوی هێزەکانی بەرگری، ئەو دەستتێوەردانە ڕاستەوخۆیەیە کە ئێران لە پێکهاتەی حکومەتی عێراقـدا ڕۆڵـی بنەڕەتـی بینـی و لە هەمانکاتـدا ئەنـدامەکانی چوارچێـوەی هەمـاهەنگی لە پەیوەنـد بە پـاشکۆ بـون بەئێـرانەوە کارەکانیان بە ئەنجام دەگەیان.
ئەم پڕۆژەی جیهادەی ئێستا لە عێراقدا دەگوزەرێ بە پێکهاتەی حزب و ڕێکخراوەکانی و هێزە میلیشیاکانی و پاشکۆکانی تریەوە ناکرێ نەک کەمتر لە مەترسی نمونەکانی بن لادن و قاعدەو داعش بەڵکو پێویستە زیـاتر حسـابی لەسـەر بکرێـت بۆ ئاینـدەی سیاسـی نـاوچەکە، ئەو ئیمکانـاتەی کە ئێسـتا لەبەردەم چوارچێـوەی هەمـاهەنگی و ئێراندایەزۆر زیاتر لەوەی لەبەردەم بن لادن و قاعدە و داعشدا بو.
بەڵام ئاسۆیەک کە پێچەوانەی ئەم مەترسیەمان نیشان ئەدات، لەلایەک هـاوچەرخی و شارسـتانیەتی کۆمەڵگەی ئێـران و عێـراق و سوریـاو لوبنانە..کە ناتوانرێت ئەو جیهادە لەگەڵ ژیانیاندا ئاوێزان بێت، باشترین نمونە دۆخی سیاسی و کۆمەڵایەتی خودی ئێرانە کە چوار دەیە زیـاترە بە زۆرداری چەك و سـەرکوت و سـێدارە، جیهـادی شیعە نەیتوانیـوە پەیوەنـدی هـاوچەرخی کۆمەڵـایەتی لە بەرژەوەنـدی ئەو جیهادە بشێوێنێت.
بە هەمان شێوە عێراقیش لە ناڕەزایەتیەکانی ٢٠١٩وە سەلماندیان کە جیهادی شیعەو دەسەڵاتی شیعە لەکۆمەڵگەی عێراقدا قەبول ناکرێت، ئەوەی شایـانی باسـە زۆرینەی نارەزایەتیەکـان لەو ناوچـانەدا بەرپابون کە بە ناوچەی شیعە نشین ئەژمار دەکرێت.
لەلایەکی ترەوە پێداویستیەکانی گەشەی ئابوری عێراقە، کە ناکرێت گەشەی ئـابوری لەگەڵ پڕۆژەی جیهـادا بگـونجێنرێت، بەڵکـو پڕۆژەی جیهادە کەدە بێت خۆی لەگەڵ پڕۆژە ئابوریەکاندا بگونجێنێت.

بۆ ئەم ووتـارە سـود لە نوسـراوەکی “مایکـل نـایتس”وەرگیراوە بە ناونیشانی “السيطرة الجهادية الشيعية على الدولة في العراق”.
دکتۆر مایکل نایتس، پسپۆڕە لە کاروباری سەربازی و ئەمنی عێراق و ئێران و وڵاتانی کەنداوی عەرەبی.

کچۆڵە ئابیجیتا گوپتا بچووکترین نووسەری جیهانە.. ڕێزا شوان

کچۆڵەی روحسووکی هیندی (ئابیجیتا گوپتا) لە تەمەنی حەوت ساڵیدا، وەک بچووکترین نووسەر جیهان بە فەرمی سەر ریکۆردی پێوانەیی جیهانیی لە نووسینی سێ پەرتووکدا بەدەستهێنا. ئابیجیتا منداڵێکی بەهرەمەندی پڕجۆ و ناوازەیە. بە بیرۆکەی نووسینەکانی، ئیلهام لە شتە بچووکەکانی دەوروبەری وەردەگرێت.
ئابیجیتا دەڵێت:"من زۆر گرنگی بە دەوروبەر دەدەم. لەوانەیە لەو کاتەدا وشەی ورد بۆ گوزارشتکردن بۆم نەیەن. بەڵام کاتێک کە دەست بە نووسین دەکەم، لەو کاتەدا هەستەکانم وشەی جوانیان لێدەبارێت، دەتوانم ئەوە بڵێم کە دەوروبەرم بە شێوەیەکی زۆر، کارگەریی لەسەر نووسینەکانم هەیە".
ئابیجیتا لە ساڵی (٢٠١٢) لەدایکبووە. لەگەڵ باوک و دایکیدا، لە شاری (گازی ئاباد) لە هیندستان دەژین. تاقانەی دایک و باوکێتی. باوکی (ئاشیش گوپتا) ژمیریاری گشتییە. دایکی (ئەنۆپریا گوپتا) ئەندازیارە، ژنێکی خاوەن کاری بازرگانییە. زۆر هاندەر و پاڵپشتی ئابیجیتان.
ئابیجیتا لە تەمەنی چوار ساڵیدا، وەک هەر منداڵێکی دیکە، بە فەنەلۆژیا (زانستی دەنگەکان) ئاشنا بوو. لەم تەمەنەدا، دایک و باوکی سەرسام کرد، کاتێک کە داوای پێنووس و تیانووسی لێکردن. کە دایان پێی چیرۆکێکی نووسی. ئابیجیتا کە تازە فێری کەمەڵیک وشەی سێ و چوار پیتی ببوو، کەچی بەبێ هەڵەی رێنووسی چیرۆکێکی لە کەمەڵێک رستەی کورت نووسی. دایک و باوک و مامۆستاکانی باخچەی منداڵان شۆک بوون. ئەمە سەرەتای دەرخستنی توانای زیرەکی و ناوازەیی ئابیجیتا بوو.
دایکی ئابیجیتا (ئەنۆپریا گوپتا) دەڵێت:" هەموو دایک و باوکێک، خەونی ئەوەیان هەیە کە منداڵەکانیان بناسرێن. ئەم خەونە بۆ ئێمە زۆر زوو هاتەدی".

ئابیجیتا لە تەمەنی پێنج ساڵییەوە، دەستی بە نووسینی کورتەچیرۆک و هۆنراوە بۆ منداڵان کرد. ئەم حەزەی لە نووسیندا تا دەهات زیاتر پەرەیدەسەند. نووسین بوو بە خولیای ڕۆژانەی. ڕۆژانەش پەرتووکی دەخوێندەوە بە تایبەتیش چیرۆک و هۆنراوە. کە لە باخچەی منداڵانیش بوو، لە چەندین پێشبڕکێی خوێندنەوەدا بەشداری کرد و لە هەموویاندا خەڵاتی یەکەمی بەدەستهێناوە. یەکەم چیرۆکی بە ناوی (ئامۆژگاریی فیلەکان) ەوەیە. یەکەم هۆنراوەشی بە ناوی (ڕۆژێکی خۆرگیران) ەوەیە. هەردووکیان لە پەرتووکی یەکەمیدا نووسراون. نووسینی چیرۆک و هۆنراوە لە خوێنی ئەو دایە.

ئابیجیتا گوپتا، ئاواتەخوازە کە درێژە بە میراتی باپیرانی بدات. ئەو نەوەی سێیەمی دوو نووسەر و هۆزانڤانی گەورە و زۆر بەناوبانگی هەندستانە (ڕاشتراکاڤی شری مایتلیجان گوپت) و (سانتکاڤی شری سیامچاران گوپت).

ئابیجیتا لە تەمەنی حەوت ساڵیدا، یەکەم پەرتووکی بە ناوی (بەختەوەری لە هەموو شوێنێک) دا، چاپکرا و بڵاوکرایەوە. کە ئەنتۆلۆژیای کورتە چیرۆک و هۆنراوەیە، ئامانجەکەشی منداڵانن. ئەم پەرتووکەی لە (١٠) هۆنراوە و لە (٤) کورتەچیرۆک پێکهاتووە. هۆنراوەکانی بریتین لە: خۆشەویستیی دایک، خوێندن باشترین هاوڕێمە، هاوڕێی بەنرخ، دایکە زەوی، لێمان بگەڕێن با بفڕێین، …هتد. بابەتەکانی چیرۆکەکانی باس لە هاوڕێیەتی و خواردنی تەندروست و متمانە بەخۆبوونێکی زۆر دەکەن. ئابیجیتا گوپتا، بە بڵاوکردنەوەی ئەم پەرتووکەی، ناوبانگێکی زۆری بەدەستهێنا. هەر ئەم خۆشبەختییەی لە خوێندنەوەدا، وایلێکرد کە ناوی پەرتووکەکەی بنێت (بەختەوەری لە هەموو شوێنێک) هەر خۆشی دیزاینی بەرگ و وێنەکانی کێشاون.

ئابیجیتا گوپتا، کە دەستنووسی پەرتووکی یەکەمی لەگەڵ دایکیدا، برد بۆ چەند دەزگایەکی چاپ و بڵاوکردنەوە، تا تێچووی چاپکردنی بگرنە خۆیان. هیچ خانەیەکی بڵاوکردنەوە ئامادە نەبوو بۆی چاپ بکەن. چونکە پێیان سەیر بوو، دودڵ بوون و بڕوایان نەدەکرد، کە منداڵێکی حەوت ساڵان بتوانێت پەرتووکێک وا بنووسێت و وێنەکانی بکێشێت. بەڵام کاتێک کە دایکی قەناعەتی پێکردن، کە جارێک بە وردی دەستنووسەکەی بخوێننەوە.

خاوەنی دەزگایەکی چاپ و بڵاوکردنەوە، بە زەردەخەنەوە، واو..! ئەو کچە بچووکە جوانە ئەم بابەتە جوانانەی نووسیوە. بڕوای پێی

کرد و رێکەوتن کە ئەو پەرتووکە و سێ پەرتووکی تری داهاتووشی بۆ چاپ بکەن و بڵاویان بکەنەوە. دەزگای چاپ و بڵاوکراوەکە وەک بانگەشەیەکیش، ئەوەیان لەسەر بەرگی پەرتووکەکانی نووسیون: “نووسراوەکە بەبێ دەستکاری هێڵراوتەوە بۆ ئەوەی بێتاوانییەکەی کاڵ نەبێتەوە”.

ئابیجیتا یەکەم منداڵی هندییە، کە رێکەوتنی گرێبەستی چاپکردنی چوار پەرتووکی لەگەڵ دەزگایەکی چاپ و بڵاوکردنەوەدا واژۆ کرد. لە پەرتووکی یەکەمی وەک مافی نووسەر (١٠٠٠٠) روپییەی (پارەی هیندی) وەرگرت.

ئابیجیتا گوپتا لەلایەن تۆماری ریکۆردە جیهانییەکان، وەک (بچووکترین نووسەر لە جیهاندا) ناسێندرا و ناویان تۆمار کرد و بڕوانامەی دانپێنانیان پێشکەش کرد.

هەر لە تەمەنی حەوت ساڵیدا، بە هۆی ب□ه□ر□ و لێهاتوویی لە نووسینی کورتەچیرۆک و ه□□نراوەی جوان بۆ منداڵ□ان، ناویان لە پەرتووکی ریکۆردەکانی ئاسیادا تۆمارکرد و نازناوی (گراندماستەری نووسین) واتا (مامۆستای گەورەی نووسین) یان پێبەخشی.

ئابیجیتا دەڵێت:”زۆر دڵخۆشم بە وەرگرتنی ئەم نازناوە. دەمەوێت دایک و باوکم شانازی بە نووسینەکانمەوە بکەن. حەز بە نووسین دەکەم و هەست بە دڵخۆشی دەکەم، کاتێک کە خوێنەران لە رێگەی پەرتووک و ه□□نراوەکانمەوە چێژ و ئیلهام وەردەگرن”

لە کاتی بڵاوبوونەوەی پەتای (کۆڤید ـ ١٩) دا، کە قوتابخانەکان داخران و منداڵ□ان لە ماڵەوە بوون. ئابیجیتا ئەم هەلەی قۆستەوە و پەرتووکی دووەمی دەرباره□ی ئەم پەتایە نووسی، بە ناوی (بە دڵنیاییەوە بەردەوام دەبین) باسی لە گاریگەرییەکانی (کۆڤید ١٩) لەسەر ژیانی منداڵ□ان لە جیهاندا کردووە،. کە چۆن منداڵ□ان رووبەرووی ئەم قۆناغە بوونەتەوە. بە چاپکردن و بڵاوکردنەوەی پەرتووکی دووەمی، هێندەی تر ناوبانگی دەرکرد و وەک بچووکترین نووسەری جیهان، ریکۆردی دووەمی جیهانی بەدەستهنا. ناویان لە لە پەرتووکی ریکۆردە جیهانییەکان لە بەریتانیا تۆمارکرد.

ئابیجیتا گوپتا، لە کاتی واژۆکردنی ئەم پەرتووک□ی□دا وتی:”دڵخۆشم بە خستن□ بازار□ی پەرتووکە نوێیەکەم. بە ناوی هەموو ئەو منداڵ□انەی لە کاتی پەتای (کۆڤید ـ ١٩) دا، هەموو شتێکیان لەدەست داوە، من خەونی ئەوەم هەیە چەندین چیرۆک و ه□□نراوە بۆ هاندانی هەمووان بنووسم”. کاتی (کۆڤید ـ ١٩) بۆ

ئابیجیتا کاتێکی بەرهەمدار بوو. بۆی بە خێر. بەو پێیەی کە زۆربەی نووسینەکانی لە کاتی ئەم پەتایەدا نووسیون.

پەرتووکی سێیەمی بە ناوی (دەستپێکەردن بە شتە بچووکەکان) بریتییە لە کۆمەڵێک کورتەچیرۆک و هۆنەراوە. کە لە لایەن پەرتووکخانەی ئەکسفۆردەوە بە دیجیتاڵ نمایشکرا. پەرتووکەکە لە لایەن دکتۆر خاتوو (چارو وەلی خانا)ی ئەندامی کۆمیسیۆنی نیشتمانی ژنانی هیندستانەوە خرایە بازاڕاوە.

ئابیجیتا گوپتا دەڵێت:"ژینگەی دەوروبەرم و تەنانەت شتە بچووکەکانیش بۆ من ئیلهامبەخشن. من لەسەر شتە ئەرێنییەکان دەنووسم. ئەوەی کە دەیبینم یان هەستی پێدەکەم".

ئابیجیتا گوپتا، بە نووسین و بڵاوکردنەوەی ئەم سێ پەرتووکەی، وەک بچووکترین نووسەر لە جیهاندا، لە تۆماری ریکۆردی جیهانی و لە تۆماری ریکۆردی ئاسیادا، ناسێندرا و ناویان تۆمارکردووە.

بابەتەکانی پەرتووکەکانی ئابیجیتا، کە بە هەندێ وانە و بە ڕەوشت بەرزی کۆتاییان دێت، پەیامێکی جوان پێشکەش بە منداڵانی هاوتەمەنی خۆی دەکەن.

ئابیجیتا منداڵێکی سۆزدار و میهربانە ئەو بڕە پارەیەی کە لە پەرتووکانی بەدەستیهێنا، زیاتر لە (٤٠٠) هەزار روپییەی هیندییە. هەمووی بەخشی بە هەژارانی وڵاتەکەی.

ئەبیجیتا گوپتا، یەکێکە لەو پینج منداڵە پەرجە و ناوازەی کە لەلایەن (ئینیدیا تایمز)ەوە هەڵبژێراون. کە هیندستان شانازییان پێوە دەکات.

ئابیجیتا، تا ئێستا پێنج ریکۆردی پێوانەیی جیهانیی بە دەستهێناوە.

ئابیجیتا گوپتا، لە ئێستادا خوێندکارە، دەرچووی پۆلی شەشی بنەڕەتی، لە قوتابخانەی بنەڕەتی (پرێسیدیەم ئیندەراپورام) لە شاری گازی ئاباد ـ لە هیندستان.

بێجگە لە ئارەزووی دەخوازی خوێندنەوە و نووسین، خولیای وێنەکێشانە، لەگەڵ دایکی و باوکیدا سەیری فیلم دەکات. لەگەڵ بووکە شووشەکەی و هاورێکانیدا یاری دەکات. هۆنراوەیەکیشی ئاوازیان بۆ داناوە و کراوە بە گۆرانی، لەلایەن کۆمەڵێک منداڵەوە. لە رۆژی جەژنی جیهانی منداڵان لە ساڵی (٢٠٢١) دا، پێشکەشیان کرد و تۆمارکراوە. گۆرانییەکیشی لەسەر ژینگەپارێزی، بە بۆنەی (رۆژی زەوی) یەوە نووسیوە، لە ساڵی (٢٠٢١) دا پێشکەش کرا و تۆمارکراوە. بەرەوامیش سەردانی لای پەرتووکفرۆشەکان دەکات. دەڵێت:" گەر نەتەزانی لە کوێم، لەلای پەرتووکفرۆشەکان

دەمدۆزنەوە”.
تا ئێستا چەند خەڵاتێ ناوخۆیی و نێودەوڵەتیان پێشکەش کردووە.
لەوانەش خەڵاتی (گڵوبا□ پ□ر□دیگی جیهانی ساڵی ـــ ٢٠٢١) وەرگرتووە. لە ساڵی (٢٠٢٢) دا، براوەی (خەڵاتی جیهانیی منداڵان پەرجۆ) بوو.
هیوای داهاتووی ئابیجیتا گوپتا، دەیەوێت ببێت بە پزیشک و یارمەتیی هەژاران بدات.
دایکی دەڵێت:” کچەکەم وتی، پارە لە خەڵکی هەژار وەرناگرم، چونکە پارەی پێویستیان نییە”.
ئابیجیتا دەڵێت:”لە داهاتوودا پەرتووکی زۆرتر دەنووسم. کاتێک کە شتێک دەبێتە ئارەزووت، ناتوانیت واز لەو ئارەزووەت بهێنیت. بۆیە من بەردەوام دەبم. تەنانەت کاتێک کە دەشبم بە پزیشک و کاتم کەمتر دەبێت”. دەشڵێت:” سەرەتا کەسێکی باش بە و دواتر پزیشک بە”.
نەرویج: ٢٠٢٤

فیلمەکانی بەشی پێشبڕکێی چوارەمین فێستیڤاڵی فیلمی کوردی “مۆسکۆ” ناسێندران.. مەنسوور جیهانی

ـ چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی کوردی “مۆسکۆ” بە بەشداری بەرهەمی سینەماکارانی ١٢ وڵاتی جیهان لە ڕۆژانی ١٨ تا ٢٢ی ئەیلوولی ٢٠٢٤ لە شاری مۆسکۆ لە وڵاتی فیدڕاسیۆنی ڕووسیا بەڕێوەدەچێت.

لە چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی کوردی “مۆسکۆ” Moscow، ٣٨ بەرهەم پێکهاتوو لە دوو بەشی پێشبڕکێی لەوانە؛ لە بەشی پێشبڕکێی “فیلمە بڵیندە‌کان”، ٧ فیلمی سینەمایی و ٨ بەڵگەفیلمی بڵیند و هەروەها لە بەشی پێشبڕکێی “کورتە فیلمەکان”، ١٤ کورتە فیلمی

چیرۆکی و ٩ بەڵگەفیلمی کورت، بۆ بەشداریی لە بەشی کۆتایی ئەم فێستیڤاڵە دەستنیشان کراون و بۆ بەدەستهێنانی خەڵاتی کریستاڵی “هەتاوی زێڕین”ی ئەم ڕووداوە سینەماییە لەگەڵ یەکتریی ڕکابەریی دەکەن.

خەڵاتی “هەتاوی زێڕین” ستایلێکی کریستاڵ، بە هێمای هەتاوی زێڕینە و ئەم خەڵاتە گرینگە لە پێنج بەشدا، لەوانە؛ باشترین فیلمی بڵیندی سینەمایی، باشترین بەڵگەفیلمی بڵیند، باشترین کورتە فیلمی چیرۆکی، باشترین بەڵگەفیلمی کورت و هەروەها خەڵاتی “هاوبەشی لە سینەمای کوردی”دا بە براوەکان پێشکەش دەکرێت.

بەرپرسانی چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی کوردی “مۆسکۆ” لە ڕاگەیەندراوێکی ڕۆژنامەوانیدا ڕایانگەیاند: “ئەمساڵ فێستیڤاڵی فیلمی کوردی “مۆسکۆ”، بە شێوەی گشتیی تەرکیزی خستۆتە سەر وتووێژیی نێوان کەلتووری و هاوکاری لەگەڵ ڕووسیا. ئەم فێستیڤاڵە لە درێژەی نەریتی ساڵانی ڕابردوو، بە ناونیشانی بەشێک لە ئاڵوگۆڕیی فەرهەنگی، دیسانەوە فیلمسازان و لایەنگرانی سینەما لە سەرتاسەری جیهان لە یەکتریی کۆدەکاتەوە تاکوو پێکەوە شاکارە ڕاستەقینەکانی سینەمای کوردی پێشکەش بکەن. جوگرافیای بەشداربووان زۆر جۆراوجۆرن، بەرنامەکانی فێستیڤاڵ، فیلمەکان لە ١٢ ولاتی جیهان، لەوانە؛ فەڕەنسا، عێراق، تورکیا، ئێران، سووریا، هۆڵەندا، بەلژیکا، دانیمارک، هەرێمی کوردستان و … لە خۆدەگرێت. تەرکیزی جۆری لەسەر فیلمەکانی سەبارەت بە ئیزەدییەکان و دینی کۆنی میزۆپۆتامیای ئەوانە. هەر ئەوەش لە چەمکی دیمەنی فێستیڤاڵیشدا ڕەنگی داوەتەوە: هێمای سەرەکی پێستەری ئەمساڵ، پەڕی تاووسە کە هێمایەکی بەهێزە بۆ خەڵکی کورد، بە تایبەت لە بەستێنی ئیزەدیسمدا، کە دینی باب و باپیرانی باستانی هەموو کوردەکانە کە جەخت لەسەر گرینگی پاراستن و پەرەپێدانی کەلتووریی کوردی لە ڕێگای سینەما دەکاتەوە. لە پشتەوەی بەستێنی نەرگسیدا وەبیرهێنەرەوەی ئەو لەچکانەیە کە بە شێوازیی دابوونەریت ژنانی کورد بەسەر خۆیانیدا دەدەن. ئەم هێمانە، تەرکیز لەسەر پەیوەندیی کەلتووری و دابوونەریتەکان لە جیلێکەوە بۆ جیلێکی دیکە دەکات.”

لە درێژەی ئەم ڕاگەیەندراوە ڕۆژنامەوانییەدا هاتووە: لە بەشی پێشبڕکێی “فیلمە بڵیندە سینەماییەکان”، لەوانە؛ فیلمی ئەزموونی “مووسڵ، ماڵی منە” Mosul, My Home کە پیاسەیەکی تێرووتەسەلە بە ناو داڕمانی شاری مووسڵە و لە هەوڵدایە بۆ دۆزینەوەی ئاسەوارەکانی دوای شەڕ و هەروەها وزەی شار و دانیشتوانی چەند

نەتەوەیییەک نیشان دەدات. درامای “غەریبانە لەم خۆشبەختییە دەڕوانم” Transient Happiness کە خەسارەناسی قارەمانێکی بە وێنە گرتووە. درامای مێژوویی “١٩٨٨” بە پێی ڕووداوێکی ڕاستەقینە و گێڕانەوەیە لە کارەساتی دڵتەزێنی بۆردوومانی کیمیابارانی هەڵەبجە لە گرمەی شەڕی نێوان عێراق و ئێران. حەماسەی خەمباری “ئەسپ” Horse سەبارەت بە هەوڵەکانی قارەمانێکە بۆ گەڕانەوە بۆ ماڵەکەی خۆی دوای ڕووخانی ڕژێمی بەعسی سەدام حوسێن و درامای “مێسی بەغداد” Baghdad Messi سەبارەت بە کوڕێکی تەمەن دە ساڵانە کە قاچیکی تووشی زیان بووە، و باسی ئەزموونی تامەجرۆیی نەکووژانەوەی ئەو بۆ یاریی تۆپی پێ لە عێراقی دوای شەڕدا دەخاتەڕوو. هەروەها “مەهسا پێکەنی” Mahsa Laughed سەبارەت بە کچێ بە ناونیشانی ڕێگایەک بۆ ڕزگاربوون لە گرفتە کۆمەڵایەتیی و ئایینییەکانە و “ڕۆژ باش” Good Day چیرۆکی هەوڵ و تێکۆشانی ئەکتەرانی شانۆی کوردستان بۆ دیسانەوە پێشکەش کردنی شانۆیەک دەگێڕێتەوە کە ٢٥ ساڵ پێش، ڕێگریان لە نمایش کردنی گرتبوو، لە ڕیزبەندیی ئەم بەرنامانەن کە لە ماوەی ٥ ڕۆژی فێستیڤاڵدا بۆ لایەنگرانی سینەما پەخش دەکرێن.

لە بەشێکی دیکەی ئەم ڕاگەیێندراوە ڕۆژنامەوانییەدا هاتووە: بەشی پێشبڕکێی “بەڵگەفیلمە بڕیندەکان”، ئەو فیلمانە لە خۆدەگرێت کە دیمەنی بوارە جۆراوجۆرەکانی ژیانی کوردەکان نیشانی بینەر دەدەن. بە تایبەت، لەوانە؛ “کچانی خۆر” Daughters of the Sun کە چیرۆکەکەی سەبارەت بە هەوڵی ژنان و کچانی ئیزەدییە بۆ بووژانەوەی ژیانی خۆیان کە لە لایەن داعشەوە بە دیل گیرابوون. فیلمی “کوشتن و بڕین لە سەحرا” Desert Massacre سەبارەت بە هێرشی ڕژێمی بەعسە بۆ سەر گوندی دووکان و فیلمی “بۆ عەداڵەت” For Justice باسی هەوڵەکانی ڕۆژانەی دایکێکە بۆ ئازادی کوڕەکەی خۆی کە لە گرتووخانە دەست بەسەر کراوە.

بێجگە لەمانە، ئەم پێشبڕکێیە چەندین بەرهەمی دیکەش لە خۆدەگرێت، لەوانە؛ فیلمی “هیواکان لە دار” Hopes from the Tree پاڵەوانەکەی بۆ ئەو کەسانەی کە دەست و پێیان لە دەست داوە، پڕۆتێزیان لە دار بۆ ساز دەکات. “هۆنیاوانانی چیا پیرۆزەکان” Minstrels of the Sacred Mountains باسی چیرۆکی سەفەری ژەنیارێکە لە ڕێگای مێژوو و ئەفسانەکانی ئامێری عیرفانی و باستانی تەنبوورەوە. ژیاننامەی “مستەفا پاشای یاموڵکی، خەباتکاری عەداڵەت” Mustafa Pasha Yamulki the Fighter for Justice سەبارەت بە ژیانی ئەفسەرێکی

پلەداری کوردە کە لە ساڵانی ١٩١٩-١٩٢٠ دەبێتە سەرۆکی دادگای عوسمانی لە تورکیا. "پۆرترەی پەنابەرێک" Portrait of a Refugee سەبارەت بە چالاکێکی مەدەنی ـ سیاسی کوردە کە بۆ ئازادی نیشتمانەکەی خۆی، ناچار دەبێت فیداکاریی زۆر بکات و فیلمی "ڕووباری خەمبار" Sorrowful River سەبارەت بە گۆرانیبێژێکی ناوداری کوردستانە کە بۆ ڕزگاریی نیشتمان، بە هونەرەکەی خۆی ساڵانێکی زۆرە کە خەباتی کردووە.

لە بەشی کۆتایی ئەم ڕاگەیەندراوە ڕۆژنامەوانییەدا هاتووە: بەشی پێشبڕکێی "کورتە فیلمە چیرۆکییەکان"، لەوانە؛ ١٤ فیلم لە وڵاتانی ئێران، تورکیا، عێراق، سووریا، کەنەدادا و هەرێمی کوردستان کە ئەم بەرهەمانە دراماکانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و هەروەها ئەو فیلمانەن کە مەسەلەکانی توندوتیژیی، لەسێدارەدان و تراژیدیا لە ڕێگای هونەرەوە نیشانی بینەر دەدەن. بەشی پێشبڕکێی "بەڵگەفیلمە کورتەکان"، لەوانە؛ ٩ پرۆژە لە وڵاتانی عێراق، تورکیا، ئێران، فەڕەنسا و هەرێمی کوردستانە کە زۆربەی ئەم بەڵگەفیلم کورت و بڕیندانە سەبارەت بە گرفتەکانی ژنان و توندوتیژیی دژیی ئەوان و هەروەها ئەو بەرهەمانەیە کە بابەتە سیاسی، کۆمەڵایەتی و کەلتووری کوردستان لە خۆدەگرێت.

ناوی ئەو بەرهەمانەی کە چوونەتە قۆناغی کۆتایی بەشی پێشبڕکێی "فیلمە بڕیندەکان" و هەروەها بەشی پێشبڕکێی "کورتە فیلمەکان" لە چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی کوردی "مۆسکۆ" بریتین لە:

بەشی پێشبڕکێی "فیلمە بڕیندە چیرۆکییەکان":

١- "مووسڵ، ماڵی منە" Mosul, My Home لە دەرهێنانی "عەداڵەت گەرمیانی" لە هەرێمی کوردستان

٢- "غەریبانە لەم خۆشبەختییە دەڕوانم" Transient Happiness لە دەرهێنانی "سینا محەمەد" لە هەرێمی کوردستان

٣- "١٩٨٨" لە دەرهێنانی "هەژوان زەندی" لە هەرێمی کوردستان

٤- "ڕۆژ باش" Good Day لە دەرهێنانی "ئۆزکان کۆچێک" Ozkan Kuchuk لە تورکیا

٥- "ئەسپ" Horse لە دەرهێنانی "مێهدی ئەحمەدی" لە کوردستان

٦- "مەهسا پێکەنی" Mahsa Laughed لە دەرهێنانی "مێهران شیری" لە کوردستانی ئێران

٧- "مێسی بەغداد" Baghdad Messi لە دەرهێنانی "سەهیم عومەر خەلیفە" لە وڵاتانی عێراق و بەلژیکا

بەشی پێشبڕکێی “بەڵگەفیلمە بڵیندە‌کان”:

١- “هیواکان لە دار” Hopes from the Tree لە دەرهێنانی “حەیدەر دەمیرتاش” لە عێراق

٢- “مستەفا پاشای یامولکی، خەباتکاری عەدالەت” Mustafa Pasha Yamulki the Fighter for Justice لە دەرهێنانی هاوبەشی “هێرێن غەریب” و “هەردی قادر ئیبراهیم” لە هەرێمی کوردستان

٣- “کچانی خۆر” Daughters of the Sun لە دەرهێنانی “ڕێبەر دۆسکی” Reber Doski لە وڵاتی هۆڵەندا

٤- “پۆرترەی پەنابەرێک” Portrait of a Refugee لە دەرهێنانی “پێژمان موکاری” لە وڵاتی دانیمارک

٥- “بۆ عەدالەت” For Justice لە دەرهێنانی “ئێلیف ئێگیت” Elif Igit لە تورکیا

٦- “ڕووباری خەمبار” Sorrowful River لە دەرهێنانی “زانا نەوزاد مەحموود” لە هەرێمی کوردستان

٧- “هۆنیاوانانی چیا پیرۆزەکان” Minstrels of the Sacred Mountains لە دەرهێنانی “فەرید ئێلهامی” لە ئێران

٨- “کوشتن و بڕین لە سەحرا” Desert Massacre لە دەرهێنانی “نەبەز ئەحمەد” لە هەرێمی کوردستان

بەشی پێشبڕکێی “بەڵگەفیلمە کورتەکان”:

١- “حەبیبوڵڵا” Habibullah لە دەرهێنانی “عەدنان زەندی” لە کوردستانی ئێران

٢- “لیلی لی” Lili Li لە دەرهێنانی “مەحموود چێکموکی ئەحمەد” لە وڵاتی فەڕەنسا

٣- “نیشتمانی ژنانی نێژراو” Land of Buried Women لە دەرهێنانی “ڕێکەوت حەمە تۆفیق” لە هەرێمی کوردستان

٤- “دارتاش” The Carpenter لە دەرهێنانی “خەلیل سەحراگەرد” لە ئێران

٥- “ئافرەت” Afrat لە دەرهێنانی “میکائیل ڕەحمانی” لە کوردستانی ئێران

٦- “ئەوان لەسەر زەویی …” Those on Earth… لە دەرهێنانی “هاروون یێل” Harun Yel لە تورکیا

٧- “شنەبای کوێستان” Mountain Breeze لە دەرهێنانی “محەمەد فەرەجزادە” لە کوردستانی ئێران

٨- “ژنان لە کوێرەدێیەکان” Women from Nowhere لە دەرهێنانی “بڵیند عەلی عەزیز” لە عێراق

٩- “ئەستێرەی سەر زەوی” Star on the Border لە دەرهێنانی

"بێریڤان سارێخان" لە باکووری کوردستان

بەشی پێشبڕکێی "کورتە فیلمە چیرۆکییەکان":

١- "ڕزگاربوون" Liberation لە دەرهێنانی هاوبەشی "میلاد مەجیدئابادی" و "پێدرام هومایوون‌نیژاد" لە ئێران

٢- "تاپۆ" Tapo لە دەرهێنانی "محەمەد دەروێشی" لە ئێران

٣- "کۆچ" Migration لە دەرهێنانی "سەرکەوت نیکدڵ" لە کوردستانی ئێران

٤- "سێو" Apple لە دەرهێنانی "مێهمێت ئاکرۆک" Mehmet Akaruk لە تورکیا

٥- "دەنگهەڵات" Sound Rise لە دەرهێنانی "فریا یۆنسی" لە هەرێمی کوردستان

٦- "سورا" Sura لە دەرهێنانی "ئەوینار مەولایی" لە کوردستانی ئێران

٧- "تریوێت" Trivet لە دەرهێنانی هاوبەشی "عەبدولڕەحیم کارابۆلۆت" Abdurrahim Karabulut و "مەحسوون سێلائێر" Mahsun Selayir لە تورکیا

٨- "شوان" The Shepherd لە دەرهێنانی "سەرحەت نەریمان" لە هەرێمی کوردستان

٩- "خەون" The Dream لە دەرهێنانی "سامان حوسێن‌پوور" لە کوردستانی ئێران

١٠- "سێبەر" Shadow لە دەرهێنانی هاوبەشی "محێدین مامێ ئەرسلان" و "مەحموود خەلیل چەکمەکی" لە ڕۆژئاوای کوردستان

١١- "ساڵ" Sal لە دەرهێنانی "سیروان تەخت فیرووزە" لە وڵاتی کەنەدا

١٢- "ژان" Agony لە دەرهێنانی هاوبەشی "بورهان ئەحمەدی" و "لەیلا باغپیرا" لە کوردستانی ئێران

١٣- "سەما بۆ ئازادی" Dance for Freedom لە دەرهێنانی "سالم سەڵەواتی" لە کوردستانی ئێران

١٤- "وتەی کۆتایی" The Last Word لە دەرهێنانی "محەمەد کەمیل مەحموود" لە هەرێمی کوردستان.

چوارەمین خولی فێستیڤاڵی فیلمی کوردی "مۆسکۆ" MKFF بۆ سەرۆکایەتی مامۆستا "کەرەم گەردەن زەری" Kerem Gerdenzeri ئاوازدانەر و گۆرانیبێژی ناوداری کوردیی دانیشتووی وڵاتی ڕووسیا، بۆ بەرپرسیاریی خاتوو "گولیزەر گەردەن زەری" Gulizer Gerdenzeri – "ئینا تێدژۆڤا" Inna Tedzhoeva، بە مەبەستی ڕەنگدانەوەی فەرهەنگ،

مێژوو و پاراستنی شوناسی نەتەوەیی و زمانەوانی کوردەکان و هەروەها ژیانی مۆدێڕنی ئەم نەتەوە ڕەسەنە، بە نمایشی کۆمەڵێک بەرهەم لە بەشی پێشبڕکێی فیلمە بڵیندە سینەماییەکان، بەشی پێشبڕکێی بەڵگەفیلم، بەشی پێشبڕکێی کورتە فیلم، بەشی “شەویی سینەمای کوردی”، بەشی “نمایشی باشترین فیلمەکانی ڕووسیا” و پێشانگای کەلتووریی و هونەریی لە ڕۆژانی ١٨ تا ٢٢ی ئەیلوولی (سیپتەمبەری) ٢٠٢٤ لە شاری مۆسکۆ لە وڵاتی فیدڕاسیۆنی ڕووسیا ب□□و□دەچێت.

بۆ زانیاری زیاتر:
www.moscowkff.ru

https://disk.yandex.ru/d/dc30PDNGSWlkTA
بەڕێوەبەرایەتی ڕاگەیاندنی گشتیی چوارەمین فێستیڤاڵی فیلمی کوردی “مۆسکۆ”.